

2024 Maarif Modeli ile Türk Kültürünün Okul Öncesi Eğitimde Yeniden Yorumlanması

Gülçin Güven¹, Seher Yumugan², Oğuzhan Sakarya³

DOI 10.5281/zenodo.14843224

Özet

Bu çalışma, Türk kültürüne ait tarihsel ve geleneksel değerleri modern pedagojik yaklaşımlarla birleştirerek, çocukların çok yönlü gelişimlerini desteklemek amacıyla tasarlanmış bir okul öncesi eğitim programını ele almaktadır. Program, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, dil, motor ve öz bakım becerilerini geliştirmeyi hedeflerken, milli ve kültürel değerleri öğrenmelerine olanak tanımaktadır. Özellikle yaz tatili ve ara dönemler gibi eğitimin kesintiye uğradığı süreçlerde uygulanmak üzere planlanmış olan program, kültürel aktarımı teşvik ederken aynı zamanda bireysel ve toplumsal gelişime katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırmanın temel amacı, Türk kültürüne özgü içeriklerin modern okul öncesi eğitim sistemine entegre edilebileceğini somut bir şekilde ortaya koymaktır. Bu bağlamda, kültürel öğelerin pedagojik yöntemlerle yeniden yorumlanarak çocukların kimlik gelişimi, değerler eğitimi ve sosyal beceriler üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışma, 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı hedefleriyle uyumlu bir model sunarak, bu alandaki eğitim politikalarına yenilikçi bir katkı sağlamayı hedeflemektedir. Araştırma yöntemi olarak içerik analizi benimsenmiştir. Bu kapsamda, Türk kültürüne özgü hikâye anlatımı, bilmeceler, destanlar ve geleneksel oyunlar gibi unsurlar sistematik bir şekilde incelenmiş ve bu öğelerin modern pedagojik kuramlarla uyumluluğu değerlendirilmiştir. Toplanan verilerden hareketle, bu unsurların eğitim programı içeriğine entegre edilmiş ve öğretim etkinliklerine dönüştürülmüştür. Analiz süreci, kültürel unsurların pedagojik kazanımlarla ilişkisini ortaya koymayı ve eğitim etkinliklerinde somut uygulama örnekleri geliştirmeyi amaçlamıştır. Sonuçlar, Türk kültürüne dayalı okul öncesi eğitim programının çocukların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklediğini ve kimlik bilinci kazanmalarına önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Programın, eğitimin kesintiye uğradığı dönemlerde çocukların öğrenme kayıplarını azaltma potansiyeline sahip olduğu ve çalışan aileler için pratik bir çözüm sunduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, bu programın, kültürel aktarımı ve toplumsal dayanışmayı güçlendiren bir araç olarak işlev gördüğü belirtilmiştir. Gelecekte, bu modelin daha geniş kitlelere uygulanabilirliği ve eğitim politikalarına katkısı açısından önemli bir örnek teşkil edebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: kültürel aktarım, göçebe Türk kültürü, okul öncesi eğitim

2024 Reinterpretation of Turkish Culture in Preschool Education with Maarif Model

Abstract

This study examines a preschool education program designed to support children's holistic development by integrating Turkish culture's historical and traditional values with modern pedagogical approaches. The program aims to develop children's cognitive, social-emotional, language, motor, and self-care skills while enabling them to learn about national and cultural values. Specifically designed for periods of interrupted education, such as summer vacations and mid-term breaks, this program seeks to promote cultural transmission while contributing to individual and social development. The primary objective of the research is to demonstrate how Turkish cultural elements can be effectively integrated into modern preschool education systems. In this context, cultural elements are reinterpreted through pedagogical methods, and their impacts on children's identity development, values education, and social skills are examined. The study aligns with the 2024 Preschool Education Program goals and aims to contribute innovatively to education policies. Content analysis was adopted as the research method. Elements such as storytelling, riddles, epics, and traditional games unique to Turkish culture were systematically analyzed to assess their compatibility with modern pedagogical theories. These elements were integrated into the program and transformed into educational activities based on the collected data. The analysis focused on identifying the relationship between cultural elements and pedagogical gains, aiming to develop concrete examples of educational practices. The findings indicate that the Turkish culture-based preschool education program supports children's cognitive, social, and emotional development and significantly contributes to their sense of identity. Furthermore, the program is highlighted as having the potential to reduce learning losses during interrupted education and provide a practical solution for working families. Additionally, this program is recognized as a tool that strengthens cultural transmission and social cohesion. This model could serve as an important example for broader implementation and contribution to educational policies in the future.

Keywords: cultural transmission, nomadic Turkish culture, preschool education

¹ Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, gulcinm@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9638-025X

² Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, yumugans34@gmail.com, ORCID: 0009-0004-8809-5012

³ Başöğretmen, Mahmut Arslan Anadolu Lisesi, osaka.26060@gmail.com, ORCID: 0009-0000-0841-4249

Giriş

Okul öncesi eğitim, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, motor ve dil gelişimini destekleyen kritik bir süreçtir. Bu dönem, bireyin yaşam boyu sürecek öğrenme ve gelişim kapasitesinin temelini oluşturur (Pianta, Barnett, Burchinal, & Thornburg, 2009). Araştırmalar, nitelikli okul öncesi eğitimin çocukların akademik başarısını artırmakla kalmayıp, sosyal uyum ve problem çözme becerilerini de geliştirdiğini ortaya koymaktadır (Heckman, 2011; Reynolds et al., 2011). Çocukların akranlarıyla kurduğu ilişkilerin sosyal-duygusal gelişim üzerinde olumlu etkileri olduğu ve iş birliği gibi önemli sosyal becerilerin temellerinin bu dönemde atıldığı belirtilmiştir (Vygotsky, 1978). Modern pedagojik yaklaşımlar, çocuk merkezli öğrenme yöntemlerini benimseyerek bu dönemdeki eğitimin etkinliğini artırmayı hedeflemektedir. Özellikle oyun temelli öğrenme ortamlarının, çocukların yaratıcılıklarını ve özgüvenlerini teşvik etmede önemli bir rol oynadığı vurgulanmıştır (Fisher et al., 2011). Bu bağlamda, erken yaşta alınan eğitimin bireylerin yaşam kalitesini artırma ve topluma katkı sağlama potansiyeline sahip olduğu genel kabul görmektedir. Okul öncesi eğitim aynı zamanda sosyal eşitsizlikleri azaltarak dezavantajlı grupların öğrenim fırsatlarına erişimini artırmaktadır (Barnett, 2008).

Okul öncesi eğitimin tarihçesi, çocukluk dönemi gelişimine dair farkındalığın artmasıyla yakından ilişkilidir. Tarihsel olarak, çocukların eğitimi genellikle aileler ve topluluklar tarafından informal olarak sağlanmıştır. Ancak 17. yüzyılda Jan Amos Comenius'un *Orbis Pictus* adlı eserinde çocukların oyunla öğrenmesi gerektiği fikrini savunması, modern okul öncesi eğitimin temellerini atmıştır (Kohlberg & Mayer, 1972). Comenius'un yaklaşımı, çocukların doğal öğrenme süreçlerini desteklemeye yönelik erken pedagojik fikirlerin yayılmasını sağlamıştır. 19. yüzyılda ise Friedrich Froebel, okul öncesi eğitimin sistematik hale gelmesinde önemli bir figür olarak ortaya çıkmıştır. Froebel'in 1837'de Almanya'da açtığı ilk "Kindergarten" (çocuk bahçesi), yapılandırılmış okul öncesi eğitimin başlangıcı kabul edilir (Gutek, 2005).

Modern dönemle birlikte, okul öncesi eğitimin demokratik ve birey merkezli yaklaşımlar doğrultusunda gelişimi hız kazanmıştır. 20. yüzyılın başları, okul öncesi eğitimin küresel ölçekte yaygınlaşmaya başladığı bir dönemdir. İtalya'da Maria Montessori'nin geliştirdiği Montessori yöntemi, çocukların bireysel ihtiyaçlarına uygun öğrenme ortamları oluşturmayı hedeflemiş ve dünya çapında yaygınlaşmıştır (Montessori, 1964). Aynı dönemde, John Dewey'in deneyim temelli öğrenme anlayışı da okul öncesi eğitimin demokratik ve birey merkezli bir yaklaşımla ele alınmasını teşvik etmiştir (Dewey, 1938). Bu dönemde, erken çocukluk eğitimi için geliştirilen yöntemler, çocukların sadece akademik değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerini de desteklemeye yönelik olmuştur.

Okul öncesi eğitim, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sosyal eşitlik ve ekonomik fayda açısından önemli bir araç olarak görülmeye başlanmıştır. Özellikle 1960'larda Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan Head Start programı, dezavantajlı gruplar için okul öncesi eğitimin önemini vurgulayan bir model olarak dikkat çekmiştir (Zigler & Valentine, 1979). Bu program, erken yaşta eğitim almanın çocukların uzun vadeli başarılarına olan etkisini ortaya koymuş ve diğer ülkeler için bir örnek teşkil etmiştir. Günümüzde ise okul öncesi eğitim, Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında evrensel bir öncelik haline gelmiş ve ülkeler arasında yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır (UNESCO, 2015).

Küresel ölçekte yaşanan bu gelişmelere paralel olarak, Türkiye'de de okul öncesi eğitim, tarihsel ve kültürel bağlamda özgün bir dönüşüm yaşamıştır. Türkiye'de okul öncesi eğitim tarihçesi, Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar uzanmaktadır. Osmanlı döneminde,

çocukların erken yaşlardaki eğitimi genellikle aileler ve mahalle ortamında sağlanmıştır. Çocuklar, dini bilgiler ve ahlaki değerler kazandırmak amacıyla cami ve medreselerde “Sıbyan Mektepleri”ne devam etmişlerdir (Akyüz, 2021). Ancak bu dönemde okul öncesi eğitim, modern anlamda yapılandırılmış bir sistemden ziyade, daha çok dini ve toplumsal geleneklere dayalı bir pratik olarak görülmüştür. Tanzimat Dönemi (1839-1876) ile birlikte, Batılılaşma hareketleri çerçevesinde eğitimde yenilikler yapılmış ancak okul öncesi eğitime yönelik özel bir yapı oluşturulamamıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra, okul öncesi eğitime yönelik modern yaklaşımlar benimsenmeye başlanmıştır. 1923 sonrasında Atatürk’ün eğitim reformları kapsamında, Türkiye’de çağdaş eğitim sistemleri örnek alınarak okul öncesi eğitime yönelik ilk adımlar atılmıştır. 1940’larda Köy Enstitüleri’nin kurulması, kırsal bölgelerde erken çocukluk eğitimi konusunda farkındalık yaratmıştır (Ezer, 2020). Ancak bu dönemde okul öncesi eğitim yaygın bir uygulama olmaktan uzaktı ve daha çok büyük şehirlerdeki bazı özel kurumlarla sınırlıydı.

1960’lar, Türkiye’de okul öncesi eğitimin devlet politikası haline gelmeye başladığı bir dönemi temsil eder. İlk olarak 1961 Anayasası’nda çocukların eğitim hakkı vurgulanmış, ardından 1973 tarihli Millî Eğitim Temel Kanunu ile okul öncesi eğitim, resmi eğitim sistemi içinde yer almıştır (MEB, 1973). 1980’lerden itibaren, UNICEF ve UNESCO gibi uluslararası kuruluşların desteğiyle, okul öncesi eğitimin önemi konusunda farkındalık artmış ve yaygınlaştırma çalışmaları hız kazanmıştır. Bu süreçte, özellikle dezavantajlı bölgelerde erken çocukluk eğitimine erişimin artırılması hedeflenmiştir.

21. yüzyıl itibarıyla, Türkiye’de okul öncesi eğitim daha kapsamlı ve yaygın bir hale gelmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) stratejik planları doğrultusunda, 4-6 yaş grubu için anaokulu ve anasınıfı eğitimi zorunlu hale getirilme çalışmaları başlamış, erken çocukluk eğitiminin erişilebilirliği artırılmıştır (MEB, 2019). Türkiye’nin 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında, okul öncesi eğitimin hem nicelik hem de nitelik açısından geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, 2024 Maarif Modeli çerçevesinde, erken çocukluk eğitimine yönelik daha esnek ve kapsayıcı bir eğitim modeli geliştirilmiştir. Bu model, oyun temelli öğrenme yaklaşımlarını ve yerel değerlerin aktarımını içeren, çocukların bireysel ihtiyaçlarına uygun bir eğitim sistemi sunmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, okul öncesi eğitime erişimin artırılması, aile katılımının teşvik edilmesi ve topluma değer katan bireyler yetiştirilmesi temel hedefler arasında yer almaktadır. 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı, bilişsel, sosyal-duygusal ve fiziksel gelişim gibi çok yönlü hedeflere sahiptir (MEB, 2024).

İslamiyet öncesi Türklerin çocuk yetiştirme gelenekleri, özellikle topluluk içinde öğrenme, doğa ile uyum ve değer aktarımı yönünden bu hedeflerle uyumlu bulunmaktadır. Türk kültürüne özgü bu tarihsel yaklaşımlar, modern okul öncesi eğitim etkinliklerinde yeniden yorumlanabilir. Bu tarihsel birikim, modern okul öncesi eğitim uygulamalarında hem yerel dinamikleri hem de evrensel pedagojik yaklaşımları zenginleştirme potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, tarihsel birikimin modern pedagojik yaklaşımlarla buluşması, okul öncesi eğitimin yerel dinamiklerle daha anlamlı ve etkili bir şekilde şekillenmesine olanak sağlayacaktır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı, tarihsel ve modern yaklaşımların kesişim noktasını ele alarak kapsamlı bir değerlendirme sunmaktır. Çalışmada, tarihsel birikimin modern pedagojik yaklaşımlarla nasıl entegre edilebileceğini tartışarak, yerel kültürel değerlerin eğitim programlarına yansıtılmasına örnek teşkil edebilecek bir eğitim programı tasarlanmıştır. Ayrıca, 2024 Maarif Modeli ve Okul Öncesi Eğitim Programı gibi güncel yaklaşımlar çerçevesinde, oyun temelli öğrenme, topluluk içinde öğrenme ve doğayla uyum gibi kavramların modern eğitim anlayışına nasıl katkı sağlayabileceği değerlendirilmiştir.

Yöntem

Bu araştırmada, Türk kùltürüne dayalı tarihsel ve geleneksel değerlerin modern okul öncesi eğitim programlarına entegrasyonunu sağlayacak bir model önerisi geliştirmek amacıyla nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Araştırmada işlevsel bir analiz sunmak için içerik analizi yöntemi kullanılmış, bu yöntemle Türk kùltürünü oluşturan hikâyeler, destanlar, bilmeceler ve geleneksel oyunlar gibi temel ögeler sistematik bir biçimde incelenmiştir (Krippendorff, 2019). Aşağıda veri toplama ve analiz süreci detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Araştırma Deseni ve Yöntemi

Bu çalışmada Türk kùltürünün modern eğitim programlarına entegrasyonunu incelemeyi amaçlayan nitel bir araştırma deseni benimsenmiştir. Araştırmada, içerik analizi yöntemi kullanılmış ve bu doğrultuda tarihsel kaynaklar ile geleneksel unsurlar detaylı bir şekilde analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu ve Materyaller

Araştırmada, Türk kùltürüne ilişkin önemli tarihsel ve edebi eserler incelenmiştir. Ana kaynaklar olarak şunlar kullanılmıştır:

Dede Korkut Hikayeleri (Türk toplumunun ahlaki ve sosyal değerlerini temsil eden anlatılar)

Orhun Yazıtları (Töre ve liderlik değerlerinin aktarımı)

Türk sözlü geleneklerine ait bilmeceler, atasözleri ve destanlar (Tekin, 2020; Golden, 2022).

Ayrıca, modern okul öncesi eğitim programlarının hedefleriyle uyumlu materyaller seçilerek bu ögelerin entegrasyonu sağlanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Veriler, alanyazın taraması yoluyla elde edilmiş, özellikle tarihsel ve kùltürel ögelerin eğitimsel uyarlanabilirliğine odaklanılmıştır. Veri toplama aşamasında izlenen adımlar:

1. Türk kùltürünü tanımlayan ana kaynakların belirlenmesi.
2. İlgili kaynakların modern pedagojik yaklaşımlarla uyumunun değerlendirilmesi.
3. Doğrulama ve çözümlene için kaynakların birden fazla kez incelenmesi.

Veri Analiz Yöntemi

Toplanan veriler içerik analizi tekniği kullanılarak değerlendirilmiştir. Aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

Türk kùltürüne ait ahlaki ve sosyal değerlerin hikâyeler ve atasözleri aracılığıyla aktarılabilirliğinin analiz edilmesi.

Geleneksel oyunların motor becerilere etkisinin ve modern fiziksel aktivitelerle olan benzerliklerinin ortaya konulması.

Her bir kùltürel ögenin modern eğitim etkinlikleriyle uyumluluğunun incelenmesi.

Analiz sonuçları, Türk kültürünün eğitimsel çıktılara olan etkisini somut örneklerle ortaya koymuştur. Araştırma, tarihsel ve geleneksel değerlerin modern pedagojik uygulamalarla uyumlu bir şekilde bütünleştirilebileceğini göstermeyi hedeflemektedir.

Bulgular

Araştırmada, Türk kültürünü oluşturan tarihsel ve geleneksel unsurların modern okul öncesi eğitim yaklaşımlarıyla uyumlu bir şekilde yeniden yorumlanabileceği tespit edilmiştir.

Geleneksel Unsurların Pedagojik Katkıları

Dede Korkut Hikayeleri, çocukların cesaret, liderlik ve sorumluluk gibi sosyal-duygusal değerleri kazanmalarında etkili bir öge olarak öne çıkmıştır. Benzer şekilde, Orhun Yazıtları, liderlik ve toplumsal dayanışma temalarıyla pedagojik kazanımları destekleyen önemli bir kaynaktır. Bu kültürel öğeler, modern değerler eğitimi yaklaşımlarıyla entegre edilerek, çocukların hem bireysel hem de toplumsal sorumluluk bilincini geliştirme potansiyeline sahiptir. Hikâyeler ve destanlar, çocuklara ahlaki değerleri aktarırken, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin gelişimini de desteklemektedir.

Türklerin tarih boyunca sürdürdüğü göçebe yaşam tarzı, sosyal, kültürel ve ekonomik yapılarının şekillenmesinde merkezi bir rol oynamıştır (Golden, 1992; Kafesoğlu, 2022). Bu yaşam biçimi, yalnızca bireylerin doğa ile ilişkisini düzenlemekle kalmamış, aynı zamanda toplumsal değerlerin ve eğitim anlayışının temel taşlarını oluşturmuştur. Çocukların erken yaşlardan itibaren toplumsal rollerine hazırlanması, doğayla uyumlu beceriler geliştirmesi ve ahlaki değerlerle donatılması, göçebe Türk kültüründe eğitimin temel bileşenleri arasında yer almıştır (Sinor, 1990). Bu tarihsel birikim, günümüzde hem eğitim anlayışlarına tarihsel bir perspektif sunmakta hem de modern pedagojik yaklaşımlara ışık tutmaktadır (Kafesoğlu, 2022; Ögel, 2024).

Göçebe Türk yaşam tarzının çocuk eğitimi üzerindeki etkileri hem toplumsal dayanışmanın hem de bireysel gelişimin desteklenmesi açısından dikkate değerdir (Golden, 1992; Kafesoğlu, 2022; Sinor, 1990). Orhun Yazıtları'nda liderlik ve töre eğitiminin önemi vurgulanırken (Orhun Yazıtları, Kül Tigin Yazıtı), Dede Korkut Hikayeleri'ndeki cesaret, dayanıklılık ve toplumsal sorumluluk değerleri, çocukların sadece bireysel olarak değil, aynı zamanda toplumun bir parçası olarak yetiştirilmesine olanak tanımıştır (Ögel, 2024). Türk toplumunda çocukların erken yaşta toplumsal rollerini öğrenmesi, özellikle göçebe yaşamın dinamik yapısına uyum sağlamaları için bir gereklilik olmuştur (Kafesoğlu, 2022).

Tang ve Song yıllıkları gibi belgelerde de Türk çocuklarının erken yaşta at binme, avlanma ve savaş becerileriyle eğitildiği, bu eğitimlerin bir yandan fiziksel dayanıklılığı artırırken diğer yandan stratejik düşünme ve karar alma yeteneklerini geliştirdiği ifade edilmektedir (Liu, 1958). Pazırık Kurganı gibi arkeolojik buluntular ise, çocukların eğitimi sırasında kullanılan oyuncaklar ve araçların, öğrenmeyi destekleyen materyaller olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir (Rudenko, 1970). Küçük boyutlu ok ve yaylar, çocukların hem motor becerilerini geliştirmiş hem de savaş becerilerine erken yaşta aşinalık kazanmalarını sağlamıştır.

Orhun Yazıtları, sadece liderlerin yetiştirilme sürecini değil, aynı zamanda çocuklara aktarılan toplumsal değerleri de açıklar. Özellikle Bilge Kağan Yazıtı'nda "Türk milletini yükseltmek ve töreyi yaşatmak" için yapılan vurgu, bu değerlerin çocuklar aracılığıyla sürdürüldüğünü göstermektedir (Tekin, 2020). Dede Korkut Hikayeleri'nde ise, Basat'ın Tepegöz'ü öldürdüğü

Destan gibi anlatılar, çocukların cesaret, dürüstlük ve adalet gibi erdemlerle eğitildiğini ortaya koyar (Ögel, 2024).

Göçebe Türk toplumlarında çocukların doğayla iç içe büyümesi, çevresel farkındalıklarının erken yaşta gelişmesini sağlamıştır. Bu durum, modern çevre eğitimi yaklaşımlarına paralel bir anlayışı yansıtır. Ayrıca, oyun temelli öğrenme yöntemlerinin Türk kültüründe derin köklere sahip olduğu görülmektedir. Oyunlar aracılığıyla çocuklara toplumsal normlar, liderlik becerileri ve dayanışma duygusu aşılanmıştır (Golden, 1992; Kafesoğlu, 2022). Bu yöntem, günümüz pedagojisinde “oyun temelli öğrenme” ile güçlü bir benzerlik taşımaktadır (Rogoff, 2003).

Türklerin tarih boyunca sürdürdüğü göçebe yaşam tarzı, sosyal, kültürel ve ekonomik yapılarının şekillenmesinde merkezi bir rol oynamıştır. Bu yaşam biçimi, yalnızca bireylerin doğa ile ilişkisini düzenlemekle kalmamış, aynı zamanda toplumsal değerlerin ve eğitim anlayışının temel taşlarını oluşturmuştur. Çocukların erken yaşlardan itibaren toplumsal rollerine hazırlanması, doğayla uyumlu beceriler geliştirmesi ve ahlaki değerlerle donatılması, göçebe Türk kültüründe eğitimin temel bileşenleri arasında yer almıştır.

Bu tür uygulamalar, çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimini desteklemiş ve onları göçebe yaşamın zorluklarına hazırlamıştır (Golden, 1992; Sinor, 1990; Liu, 1958; Kafesoğlu, 2022). Göçebe Türk toplumlarında çocuklar, erken yaşlardan itibaren hem bireysel hem de toplumsal sorumluluklarla donatılmıştır. Fiziksel dayanıklılık, zorlu doğa koşullarında hayatta kalabilme ve doğal çevreye uyum gibi beceriler, oyunlar ve deneyimsel öğrenme yoluyla kazandırılmıştır (Rudenko, 1970; Ögel, 2024).

Göçebe yaşam tarzının getirdiği fiziksel talepler, çocukların beden gücü ve dayanıklılık açısından erken yaşta eğitilmesini zorunlu kılmıştır. Tang ve Song yıllıklarında, Türk çocuklarının küçük yaşlardan itibaren at binmeyi ve avlanmayı öğrenmeleri gerektiği vurgulanmıştır (Liu, 1958). Ayrıca, okçuluk ve kılıç kullanma gibi beceriler, sadece bireysel savunma değil, aynı zamanda topluluklarını koruma görevleri için de önemli olmuştur (Tekin, 2020). Pazırık Kurganı’nda bulunan oyuncaklar, çocukların bu becerilere hazırlık yapmalarını sağlayan eğitim araçları olarak değerlendirilmiştir (Rudenko, 1970).

Göçebe Türkler arasında stratejik düşünme ve problem çözme becerileri, doğayla başa çıkabilme ve düşmanlara karşı üstünlük sağlama gerekliliğinden doğmuştur. Çocuklar, yetişkinlerin rehberliğinde, avlanma stratejileri, hayvan sürülerini yönetme ve yön bulma becerilerini öğrenmişlerdir (Golden, 1992). Dede Korkut Hikayeleri’nde, çocukların stratejik düşünme ve liderlik yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik birçok anlatım bulunmaktadır. “Basat’ın Tepegöz’ü Öldürdüğü Destan” gibi hikayeler, çocuklara stratejik karar alma becerisinin önemini öğretmiştir (Ögel, 2024).

Göçebe Türk toplumunda çocuklar, toplumsal dayanışma ve iş birliğine dayalı bir sosyal yapı içinde yetişmiştir. Orhun Yazıtları’nda, çocuklara erken yaşlardan itibaren törelerin öğretilmesi ve liderlik vasıflarının kazandırılması gerektiği ifade edilmiştir (Tekin, 2020). Ailelerin ve geniş toplulukların eğitime ortak katkıları, çocukların toplumla bütünleşmesini sağlamıştır (Sinor, 1990; Kafesoğlu, 2022). Ayrıca, ahlaki değerlerin aktarımında sözlü gelenekler ve destanlar önemli bir rol oynamıştır.

Göçebe yaşamın eğitime yansıyan unsurları, modern eğitim sistemlerinin temel hedefleriyle örtüşmektedir. Çocukların dayanıklılık, liderlik, problem çözme ve iş birliği gibi becerilerle donatılması, günümüzde sosyal-duygusal öğrenme yaklaşımlarına güçlü bir paralellik taşımaktadır (Rogoff, 2003). Oyun temelli öğrenme yöntemleri, göçebe toplumlarda çocukların doğrudan deneyimleyerek öğrendiği yöntemlere benzer bir yapıya sahiptir (Rudenko, 1970).

Gelenekten Geleceğe Eğitim Anlayışı

Göçebe Türklerin eğitim anlayışı, sadece geçmişe ışık tutmakla kalmayıp, modern eğitim sistemlerine yönelik yeni perspektifler sunmaktadır. Bu tür uygulamalar hem tarihsel hem de pedagojik açıdan dikkate değer bir miras bırakmıştır.

Göçebe Türk toplumlarında çocuklara verilen görevler, onların bireysel sorumluluk duygusunu geliştirmiş ve öz bakım becerilerini desteklemiştir. 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bu kazanımlar, günlük rutinler ve etkinliklerle desteklenebilir. Geleneksel uygulamaların modern pedagojik yöntemlerle birleştirilmesi, çocukların bağımsızlık kazanması ve topluma uyum sağlaması için etkili bir yol sunmaktadır.

Tasarlanan eğitim programı, Türk kültürüne dayalı tarihsel yaklaşımları okul öncesi eğitimle entegre ederek çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, dil, motor gelişim ve öz bakım becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Program, özellikle yaz tatili gibi eğitimden uzak kalınan dönemlerde çocukların gelişimini desteklemek için tasarlanmıştır. Çalışan aileler için önemli bir alternatif sunarken, çocukların kültürel mirasla bağ kurmasını sağlayarak 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nı tamamlayıcı nitelikte bir içerik sunmaktadır.

Bu program, yaz tatilinde uygulanmak üzere 2 aylık bir süreye yayılmış ve 8 haftalık bir plan çerçevesinde düzenlenmiştir. Yaz tatili dönemi, çocukların eğitime ara verdiği bir süreç olmasının yanı sıra, ailelerin çocukların boş zamanlarını verimli değerlendirme ihtiyacının da arttığı bir dönemdir. Bu bağlamda, program hem ailelerin bu gereksinimini karşılamakta hem de çocuklara eğlenerek öğrenme fırsatı sunmaktadır. Çocukların zihinsel ve fiziksel gelişimlerini destekleyen etkinliklerin yanı sıra, kültürel değerlerin aktarılmasına yönelik içerikler de bu programın temel bileşenleri arasındadır.

Programın en dikkat çekici özelliklerinden biri, kültürel aktarımı modern pedagojik yöntemlerle birleştirerek çocukların kimlik ve aidiyet duygularını güçlendirmeyi hedeflemesidir. Türk kültürüne özgü hikayeler, destanlar, bilmeceler ve geleneksel oyunlar, çocukların hem eğlenmesini hem de tarihsel birikimi öğrenmesini sağlar. Bu sayede, milli ve manevi değerlerin erken yaşta çocuklara kazandırılması hedeflenmektedir. Ayrıca, çocukların bireysel sorumluluk bilinci geliştirilirken, iş birliği ve dayanışma gibi sosyal becerilerin de desteklenmesi sağlanacaktır.

Çalışan aileler açısından programın bir diğer avantajı, çocukların yaz tatilinde kaliteli zaman geçirmesini sağlayarak ailelerin iş ve ev yaşamını dengelemesine yardımcı olmasıdır. Özellikle, geleneksel oyuncaklar ve hikayelerle yapılan aktiviteler, çocukların ev dışında da kültürel bağlarını güçlendirmelerine katkı sağlayacaktır.

Yaz tatili boyunca 8 haftalık bir süreçte uygulanması planlanan bu eğitim programı, çocukların eğlenirken öğrenmesini sağlamakla kalmayıp, kültürel değerlerin aktarımı açısından da büyük bir önem taşımaktadır. Program, çalışan aileler ve çocuklar için pratik bir çözüm sunarken, 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın hedefleriyle de uyumlu bir içerik sunarak modern eğitim anlayışına değerli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu eğitim programı, Türk kültürüne ait tarihsel ve geleneksel yaklaşımların okul öncesi eğitime entegre edilmesini amaçlamaktadır. Program, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, dil, motor gelişimi ve öz bakım becerilerini geliştirirken kültürlerini tanımaları ve anlamaları için zemin hazırlamaktadır. Çocuklara Türk tarihinin, kültürünün ve geleneklerinin farkındalığını kazandırmak, çok yönlü gelişimlerini desteklemek ve gelecek nesillere milli ve manevi değerlerin aktarılmasını sağlamak, programın temel amaçlarını oluşturmaktadır. Ayrıca doğa ve hayvan sevgisinin desteklenmesi, değerler eğitiminin vurgulanması, fiziksel becerilerin

geliştirilmesi, sözlü geleneklerin ve dil becerilerinin aktarılması ile çocuklarda sorumluluk bilincinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Geleneksel eğitim yaklaşımları ile modern pedagojik anlayışı birleştirme gerekliliği, bu programın temel hareket noktalarından biridir. Türk kültürü, çocuk eğitiminde tarih boyunca ahlaki değerlerin, dayanışmanın ve doğaya uyumun ön planda olduğu zengin bir birikime sahiptir. Modern okul öncesi eğitim ise çocukların bütüncül gelişimini hedefler. Türk tarihinin ve geleneklerinin çocuklara erken yaşta aktarılması, bireylerin köklü bir kültüre aidiyet hissetmesini sağlar. Ahlaki ve sosyal değerlerin eğitim yoluyla nesiller arasında sürekliliğini sağlamak, toplumsal dayanışmanın güçlenmesine katkı sunar. Tarihsel ve geleneksel yaklaşımların modern pedagojik yöntemlerle harmanlanması, eğitim sistemine yeni boyutlar kazandırır ve doğayla uyumlu yaşam tarzını benimseterek çevreye duyarlı bireyler yetiştirilmesine katkı sağlar.

Program, çocukların çok yönlü gelişimini desteklemek amacıyla dört temel gelişim alanı ile bir beceri alanı (bilişsel, sosyal-duygusal, motor, dil gelişimi ve öz bakım becerileri) çerçevesinde yapılandırılmıştır. Her alan, Türk kültürüne dayalı tarihsel yaklaşımlarla zenginleştirilmiştir. Fiziksel ortam, doğal malzemelerle zenginleştirilmiş olup küçük çadırlar, hayvan figürleri ve denge tahtaları içermektedir. Materyal olarak Türk destanlarından hikayeler, atasözü kartları ve bilmeceler, geleneksel Türk oyuncakları (minyatür atlar ve ok-yay setleri) kullanılmaktadır. Tasarlanan modelde kullanılacak ölçüm araçları, niteliksel ve niceliksel verileri bir araya getirerek çocukların gelişimini ve programın etkilerini çok yönlü bir şekilde değerlendirme imkânı sunmayı hedeflemektedir. Çocukların sanat etkinliklerinden çıkarılan ürünleri, grup çalışmaları ve dramatizasyonlara katılımları, hikâye anlama becerileri ve bireysel sorumluluk davranışları gibi çeşitli alanlarda elde edilen veriler hem süreç hem de sonuç odaklı bir analiz yapmayı mümkün kılmaktadır. Bu bağlamda, gözlem formları, rubrikler, yarı yapılandırılmış görüşme formları ve sosyal beceri ölçekleri gibi araçlar kullanılarak programın çocukların bilişsel, sosyal-duygusal ve motor becerileri üzerindeki etkileri derinlemesine incelenmesi amaçlanmaktadır. Aşağıdaki tablo, eğitim programının hedeflediği gelişim alanlarını ve bu alanlara yönelik kazanımları detaylandırmaktadır. Program, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, motor, dil ve öz bakım becerilerini destekleyecek şekilde yapılandırılmıştır. Her bir gelişim alanında, çocukların bireysel ve toplumsal gelişimlerini desteklemek amacıyla belirlenen kazanımlar yer almaktadır:

Tablo 1. Gelişim Alanları ve Kazanımlar

Gelişim Alanı	Kazanımlar
Bilişsel Gelişim	Doğa olaylarını ve mevsimleri tanıma. Problem çözme becerilerini geliştirme. Tarihsel hikayelerden çıkarımlar yapma.
Sosyal-Duygusal Gelişim	Grupla çalışma ve iş birliği yapma. Ahlaki değerleri benimseme. Empati geliştirme.
Motor Gelişim	El-göz koordinasyonu geliştirme. Denge gerektiren aktiviteler yapma. Fiziksel dayanıklılık kazanma.
Dil Gelişimi	Hikâye dinleme ve anlamlandırma. Yeni kelimeler öğrenme. Kelimeleri yaratıcı bir şekilde kullanma.

Program, çocukların görsel sanat etkinliklerinden ortaya çıkan ürünlerin içerik, yaratıcılık ve teknik beceri açısından değerlendirilmesi, dramatisasyon ve oyunlardaki katılımlarının gözlemlenmesi, anlatılan hikayeler üzerine yapılan tartışmalarla çıkarım yapma becerilerinin değerlendirilmesi ve bireysel sorumluluk alma düzeylerinin analiz edilmesi gibi yöntemlerle izlenmektedir. Görsel analiz, rubrikler, uzman değerlendirmeleri ve video analizleri gibi tekniklerle çocukların gelişim düzeyleri belirlenmekte ve sosyal becerileri değerlendirilmektedir. Çocukların bireysel sorumluluklarını yerine getirme, grup içindeki iş birliği ve liderlik becerileri gibi davranışları yapılandırılmış gözlem yöntemleriyle kayıt altına alınmaktadır.

Türk kültür tarihine uygun olarak hazırlanan bu eğitim programı, Türk kültürüne özgü tarihsel ve geleneksel yaklaşımları modern pedagojik yöntemlerle uyumlu bir şekilde sunmayı amaçlamaktadır. Program, çocukların çok yönlü gelişimini desteklerken, kültürel değerlerin aktarılmasına da katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Haftalık Eğitim Programı ve Gelişim Alanlarına Katkıları

Hazırlanan program, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, motor, dil ve öz bakım becerilerini desteklemek amacıyla 8 haftalık bir süreyi kapsayan etkinlikler bütünü olarak tasarlanmıştır. Her hafta için belirlenen temalar ve aktiviteler, Türk kültürüne ait tarihsel ve geleneksel yaklaşımlarla zenginleştirilmiş, modern pedagojik yöntemlerle uyumlu bir şekilde yapılandırılmıştır.

Program, çocukların tarihsel hikayelerden çıkarımlar yaparak problem çözme becerilerini geliştirmesini, grup çalışmaları ve oyunlar yoluyla iş birliği becerilerini pekiştirmesini, fiziksel aktivitelerle motor becerilerini güçlendirmesini, sözlü gelenekler ve hikayelerle dil gelişimini desteklemesini hedeflemektedir. Ayrıca öz bakım becerilerinin geliştirilmesi, çocukların günlük yaşamda bağımsız ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Aşağıdaki tabloda, programın her haftasında yer alan etkinlikler ve bu etkinliklerin farklı gelişim alanlarına yönelik katkıları detaylı bir şekilde sunulmaktadır:

Tablo 2. Eğitim Programı

Hafta	Bilişsel Gelişim	Sosyal-Duygusal Gelişim	Motor Gelişim	Dil Gelişimi	Öz Bakım Becerileri
1. Hafta	Doğa olayları gözlemi: Mevsimlerin farklarını öğrenme	Ekip çalışması: Çadır kurma etkinliği	At binme simülasyonu ve denge oyunları	Bilmeceler çözme ve anlamlandırma	Kendi çantasını düzenleme etkinliği
2. Hafta	Hayvan figürleriyle problem çözme etkinlikleri	Dede Korkut Hikayeleri üzerinden dayanışma değeri	Hedef vurma: Okçuluk temalı oyun	Atasözleri kartlarıyla interaktif oyunlar	Küçük Göçebe: Kamp alanı oluşturma
3. Hafta	Doğa temalı hikayelerle çıkarımlar yapma	Toplu oyunlarla iş birliği becerisi geliştirme	El-göz koordinasyonu: Geleneksel oyuncak yapımı	Dede Korkut Hikayeleri ile kelime öğrenme	Sorumluluk oyunu: Grup içinde görev paylaşımı
4. Hafta	Göçebe Türklerin yaşamında kullanılan araç-gereç tanıtımı	Aile katılımıyla geleneksel oyunlar	Çuval yarışı ve ip atlama etkinlikleri	Hikâye canlandırma etkinlikleri	Kendi eşyalarını temizleme ve düzenleme
5. Hafta	Harita etkinliği: Türklerin göç yollarını inceleme	Atasözleri ve hikayelerle empati geliştirme	Hedef tahtası etkinlikleri	Atasözleri ve deyimlerle cümle tamamlama oyunu	Bitkilere su verme etkinlikleri
6. Hafta	Oyunlarla matematiksel problem çözme	Grupla dramatisasyon etkinlikleri	Denge tahtası üzerinde yürüyüş çalışmaları	Kelimelerle yaratıcı hikâye yazımı	Günlük görev listesi hazırlama
7. Hafta	Tarihsel bilmecelerle çıkarımlar yapma	Değerler kartlarıyla hikâye oluşturma	Oyun parkurunda hız ve dayanıklılık aktiviteleri	Türkçe bilmecelerle dil çalışması	Sınıf düzenine katkıda bulunma
8. Hafta	Ergenekon Destanı hikâye canlandırması	Toplum için sorumluluk alma etkinlikleri	Geleneksel halk dansları	Hikâye sonu tamamlama oyunu	Yemek masası hazırlama etkinliği

Tablo (2), 8 haftalık eğitim programının farklı gelişim alanlarını desteklemek amacıyla yapılandırılmış etkinlikleri içermektedir. Her hafta için belirlenen bilişsel, sosyal-duygusal, motor, dil ve öz bakım gelişimine yönelik aktiviteler, çocukların çok yönlü gelişimlerini teşvik

edecek şekilde planlanmıştır. Tabloda, her gelişim alanı için özel olarak tasarlanmış etkinlikler ve bu etkinliklerin hedeflediği kazanımlar detaylı bir şekilde sunulmaktadır. Program, kültürel değerlerin ve tarihsel birikimin modern pedagojik yaklaşımlarla harmanlanması ile çocukların hem bireysel hem de toplumsal becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu yapılandırılmış program, çocukların çok yönlü gelişimini desteklerken, Türk kültürünün milli ve manevi değerlerini de erken yaşta kazanmalarına olanak tanımaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Türk Kültürüne Dayalı Okul Öncesi Eğitim Programı, geleneksel Türk kültürünü modern pedagojik yaklaşımlarla harmanlayarak çocukların çok yönlü gelişimini destekleme hedefini başarıyla gerçekleştirmiştir. Yapılan çalışmalar, bu programın sosyal-duygusal becerilerin, dil gelişiminin, motor becerilerin ve öz bakım yeteneklerinin geliştirilmesinde önemli katkılar sağladığını ortaya koymuştur (Kılınç & Andaş, 2022). Bunun yanı sıra, yaz tatili gibi eğitimin kesintiye uğradığı dönemlerde de programın uygulanabilirliği, öğrenmenin sürekliliğini desteklemesi açısından dikkat çekicidir (Yiğit-Gençten et al., 2024). Araştırma bulguları, kültürel değerlere dayalı eğitim programlarının çocukların kimlik gelişimini desteklediğini ve kültürel mirasın sürdürülebilirliğini sağladığını göstermektedir (Aydemir & Yiğit-Gençten, 2023). Program ayrıca, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarda kültürel öğeleri entegre ederek çocukların eğitim deneyimini zenginleştirme potansiyelini artırmaktadır (Kılınç & Andaş, 2022). Türk kültürü, dayanışma, ahlaki değerler ve doğayla uyum gibi özellikleriyle, çocukların bireysel ve toplumsal gelişimine katkıda bulunan güçlü bir sosyal yapı oluşturmuştur. Göçebe yaşam tarzından kaynaklanan eğitim yaklaşımları, modern pedagojik yöntemlerle uyum sağlayarak eğitim süreçlerini zenginleştirmiştir. Çalışma bulguları, hikayeler, destanlar, bilmece ve atasözleri gibi kültürel unsurların çocukların ahlaki değerlerini içselleştirmelerine yardımcı olduğunu ve bu unsurların kültürel bağları güçlendirdiğini göstermektedir (Margaretha & Haryono, 2024). Geleneksel oyuncaklar ve oyunlar, çocukların fiziksel ve bilişsel gelişimine katkıda bulunmuş, doğaya dair bilgi aktarımı ise çevresel farkındalıklarını artırmıştır (Yiğit-Gençten et al., 2024). Ayrıca, değer aktarımı ve karakter eğitimi konularında aile ve öğretmen iş birliğinin önemi vurgulanmaktadır. Bu süreç, çocukların toplumsal değerleri daha kolay benimsemesine olanak tanımaktadır (Kol & Tunçeli, 2022). Bu bağlamda, Türk kültürüne dayalı eğitim yöntemleri, çocukların hem bireysel hem de toplumsal düzeyde güçlü bir kimlik ve ahlaki yapı geliştirmelerine olanak tanıyan etkili bir model sunmaktadır. Gelecekte, bu tür kültürel ve değer odaklı yaklaşımların farklı bölgelerde uygulanabilirliği daha detaylı araştırılabilir. Programın yaz tatilinde uygulanması, çocukların öğrenme süreçlerinin kesintiye uğramadan devam etmesini sağlamakla kalmayıp, çalışan aileler için de pratik bir çözüm sunmaktadır. Bu tür programlar, çocukların bilişsel, sosyal ve fiziksel gelişimlerini desteklerken aynı zamanda Türk kültürüne dayalı değerlerin erken yaşta kazandırılmasını sağlamaktadır (Sak, Çağlar & Öztürk, 2024). Yaz tatili uygulamaları, modern eğitim politikalarına uygun olarak geliştirilmiş ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın hedefleriyle uyumlu bir yapıya sahiptir. Bu entegrasyon, eğitimin sürekliliğini sağlamanın yanı sıra programın ulusal düzeyde uygulanabilirliğini artırmaktadır (Bulut, 2024). Ayrıca, kültürel çeşitliliği içeren eğitim yaklaşımları, çocukların hem akademik hem de sosyal açıdan daha güçlü bir temel oluşturmasını sağlamaktadır (Kılınç & Andaş, 2022).

Sonuç olarak, bu program, çocukların gelişimine yönelik çok boyutlu bir destek sunarken, toplumsal değerlerin korunmasına ve milli bilincin güçlenmesine katkıda bulunmaktadır. Eğitim alanında inovatif bir yaklaşım olarak, geleneksel ve modern yöntemleri dengeli bir

şekilde birleştirerek örnek teşkil eden bir model sunmaktadır. Gelecekte, bu programın diğer coğrafyalarda uygulanabilirliği araştırılarak eğitimde kültürel değerlerin daha geniş bir ölçüğe yayılması sağlanabilir.

Bu sonuçlar, geleneksel kültür unsurlarının modern pedagojik yaklaşımlarla harmanlanmasının, bireysel ve toplumsal gelişime sağlayacağı katkıları gözler önüne sermektedir. Gelecekte, bu programın geniş kitlelere ulaşarak, milli ve manevi değerlerin eğitim yoluyla daha geniş bir çerçevede yayılmasına olanak tanıyacağı düşünülmektedir.

Türk Kültürüne Dayalı Okul Öncesi Eğitim Programı'nın daha geniş kitlelere ulaşması ve sürdürülebilir bir model haline gelmesi için çeşitli öneriler sunulmaktadır. Programın yalnızca yaz tatiliyle sınırlı kalmayarak yıl boyunca uygulanabilmesi, farklı sosyo-kültürel yapıdaki çocuklara ulaşmayı mümkün kılacak ve yerel yönetimlerle sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle daha kapsayıcı bir yapıya dönüşecektir. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi, hem geleneksel Türk kültürüne yönelik farkındalıklarını artıracak hem de modern pedagojik yöntemleri etkili bir şekilde kullanmalarını sağlayacaktır. Ayrıca, aile katılımının artırılması, ebeveynlerin geleneksel etkinliklere dahil edilmesi ve bilinçlendirme seminerlerinin düzenlenmesi, programın başarısını destekleyecektir. Program kapsamında kullanılacak materyallerin yerel özelliklere göre çeşitlendirilmesi ve dijital platformlarla zenginleştirilmesi, teknoloji ile pedagojik yaklaşımları birleştiren yenilikçi bir boyut kazandıracaktır. Programın etkinliğini değerlendirmek üzere düzenli geri bildirim mekanizmalarının oluşturulması ve bu doğrultuda güncellenmesi, dinamik bir yapı kazandıracaktır. Uluslararası platformlarda tanıtılması ve diğer kültürlerle kıyaslanarak kültürler arası bir model oluşturulması, Türk kültürünün evrensel pedagojik yaklaşımlarla birleşmesini sağlayabilir.

Referans

Akyüz, Y. (2021). *Türk eğitim tarihi*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Aydemir, F., & Yiğit-Gençten, V. (2023). The connection between forest school and preschool programs: A comparison study. *Journal of Qualitative Research in Education*, (36), 243–260. <https://doi.org/10.14689/enad.36.1711>

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice Hall.

Barnett, W. S. (2008). *Preschool education and its lasting effects: Research and policy implications*. Education and the Public Interest Center & Education Policy Research Unit.

Bulut, S. (2024). Multiculturalism in teacher training programs in Türkiye. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 15(30), 309–336. <https://doi.org/10.58689/eibd.1473556>

Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). SAGE Publications.

Dewey, J. (1938). *Experience and education*. Kappa Delta Pi.

Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society* (2nd ed.). Norton.

Ezer, F. (2020). Köy enstitülerinin Türk eğitim tarihindeki yeri ve önemi. *Belgi Dergisi*, 2(19), 1786–1804. <https://doi.org/10.33431/belgi.640644>

Fisher, K., Hirsh-Pasek, K., Golinkoff, R. M., Singer, D. G., & Berk, L. (2011). Playing around in school: Implications for learning and educational policy. In A. D. Pellegrini (Ed.), *The Oxford handbook of the development of play* (pp. 341–360). Oxford University Press.

Golden, P. B. (1992). *An introduction to the history of the Turkic peoples*. Harrassowitz Verlag.

Gutek, G. L. (2005). *Historical and philosophical foundations of education: A biographical introduction*. Pearson Education.

Heckman, J. J. (2011). The economics of inequality: The value of early childhood education. *American Educator*, 35(1), 31–47.

Kafesoğlu, İ. (2022). *Türk milli kültürü*. Ötüken Yayınları.

Kılınc, H. H., & Andaş, T. (2022). Values education and evaluation of activities in preschool education program in Turkey. *Open Journal for Educational Research*, 6(2), 117-128. <https://doi.org/10.32591/coas.ojer.0602.01117k>

Krippendorff, K. (2019). *Content analysis: An introduction to its methodology* (4th ed.). SAGE Publications.

Kohlberg, L., & Mayer, R. (1972). Development as the aim of education. *Harvard Educational Review*, 42(4), 449–496. <https://doi.org/10.17763/haer.42.4.kj6q8743r3j00j60>

Kol, S., & Tunçeli, H. İ. (2022). Legal foundations and comparative analysis of early childhood education practices in the Turkish world. *Jurnal Cita Hukum*, 10(2), 239-266. <https://doi.org/10.15408/jch.v10i2.26237>

Liu, M. (1958). *Die chinesischen Nachrichten zur Geschichte der Ost-Türken (T'uküe)*, I. Buch. Göttinger Asiatische Forschungen.

Margaretha, L., & Haryono, M. (2024). Implementation of moral and religious values in early childhood. *Journal of Early Childhood Development and Education*, 1(1), 23–29. <https://doi.org/10.58723/junior.v1i1.109>

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (1973). *Millî Eğitim Temel Kanunu*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1739&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2019). *2023 Eğitim Vizyonu*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024). *Okul öncesi eğitim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Montessori, M. (1964). *The Montessori method*. Schocken Books.

Ögel, B. (2024). *İslâmiyetten önce Türk kültür tarihi: Orta Asya kaynak ve buluntularına göre*. Türk Tarih Kurumu.

Piaget, J. (1977). *The development of thought: Equilibration of cognitive structures*. Viking Press.

- Pianta, R. C., Barnett, W. S., Burchinal, M., & Thornburg, K. R. (2009). The effects of preschool education: What we know, how public policy is or is not aligned with the evidence base, and what we need to know. *Psychological Science in the Public Interest*, 10(2), 49–88. <https://doi.org/10.1177/1529100610381908>
- Reynolds, A. J., Temple, J. A., Ou, S. R., Arteaga, I. A., & White, B. A. (2011). School-based early childhood education and age-28 well-being: Effects by timing, dosage, and subgroups. *Science*, 333(6040), 360–364. <https://doi.org/10.1126/science.1203618>
- Rogoff, B. (2003). *The cultural nature of human development*. Oxford University Press.
- Rudenko, S. (1970). *Frozen tombs of Siberia: The Pazyryk burials of Iron Age horsemen*. University of California Press.
- Sak, S., Çağlar, A., & Öztürk, B. (2024). The effect of integrated Turkish and science activities in pre-school education on children's environmental perception. *Kastamonu Education Journal*, 32(3), 516–535. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.1525476>
- Sinor, D. (1990). *The Cambridge history of early inner Asia*. Cambridge University Press.
- Tekin, Ş. (2020). *Orhun Yazıtları*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- UNESCO. (2015). *Rethinking education: Towards a global common good*. UNESCO.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctvjf9vz4>
- Yiğit-Gençten, V., Gultekin, M., & Aydemir, F. (2024). Exploring the hidden canvas: Conceptualisations of nature in early years curricula and standard documents in Turkey. *The Curriculum Journal*, 35(3), 447-469. <https://doi.org/10.1002/curj.248>
- Zigler, E., & Valentine, J. (1979). *Project Head Start: A legacy of the war on poverty*. Free Press.